

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Julia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 2 Martie 1901.

Nr. 8.

Problemele Reformei Băncilor.

— Considerațiuni generale. —

În scurt timp se vor împlini 30 ani, de când un modest învățător al unui sat din jurul Sibiiului, a lansat — primul — ideea înființării unui institut românesc de bani în Transilvania. Inițiativa lui a găsit o primire diferită în diferitele cercuri ale poporului nostru; multă însuflețire într-o parte, dar și mai mult scepticism în alta. Sunt istorice cuvintele: „Ne sutor...“, cu cari fundatorii celei d'întâi bănci românesce au fost întimpinați dela locuri de mare importanță.

În fine, după multe lupte și greutăți, și mulțămită sprijinului familiei Mocsonyi și zelului cercurilor bănațene, în frunte cu Simion Manguica și Dr. Aurel Maniu, — Visarion Roman cu cei puțini, cari parte în vederea cauzei mari naționale, parte conduși de interese mai reale, i-s'au atașat, — a isbit a întemeia prima bancă românească în Transilvania.

La început această nouă instituțiune a trebuit să treacă și ea prin toate boalele copilăriei, dar mulțămită mediului sănătos în care s'a dezvoltat, a scăpat de toate crizele, a prins tot mai multe rădecini, și a ajuns să pună existenței și viitorului seu o basă destul de solidă.

Acest succes al primei întreprinderi financiare a poporului nostru, a deșteptat în cercuri largi conștiința forțelor noastre economice, și a dat naștere unei întregi serii de încercări nouă, cari — cu foarte puține excepțiuni — s'au dovedit creațiuni reale, pe deplin justificate prin trebuințele adevărate ale poporului nostru, și astfel nici nu au fost lipsite de forțe vitale și de condițiunile unei dezvoltări sănătoase.

Între asemenea împrejurări Români din Transilvania, după un scurt sfert de secol,

au ajuns să vadă cu ochii rezultatele primei lor încercări de organizare pe teren economic, — rezultate ce abia înainte cu câți-va ani noi înși-ne le credeam imposibile. Anume la finea anului expirat numeram deja — în cifre rotunde — vr'o 80 institute de bani, cu avere proprie de aproape 15 milioane coroane, cari afară de aceasta mai administrau circa 50 milioane coroane bani străini, dar tot românesci.

Aceste rezultate, — realizate ce e drept sub scutul unei legi de extremă liberalitate, dar totuși în luptă cu un puternic curent ostil, — nu ne-au luat cumpetul, și cu toate că noile instituțiuni, mulțămită muncii noastre cinstite, au început a înflori și a aduce roade îmbelșugate, nu ne-au sedus la o acțiune exagerată de fondări nouă. Din contră cercurile noastre conducătoare, încă înainte de ce s'ar fi ivit la noi în țeară o discuțiune mai serioasă și generală a necesității reformei băncilor, au simțit și enunțat, că o sporire numerică a întreprinderilor noastre financiare, înainte de ce ar fi asigurat pe deplin viitorul și dezvoltarea celor deja existente, nu ar mai însemna un progres și câștig pe terenul organizațiunii noastre financiare.

Curentul fondărilor a făcut deci loc — la momentul potrivit — curentului consolidării.

Prima manifestațiune reală a acestui nou curent a fost convocarea conferenței Directorilor de bancă din 1898, care prin lucrările sale, și mai mult încă prin instituțiunile ce le a creat, nu numai că a atras atențiunea cercurilor interesate la defectele și neajunsurile organizațiunii noastre de până acum, ci indicând și calea pentru sanarea acestora, a pus primele baze ale unei serioase acțiuni de reformă și consolidare.

Apropiându-se acum momentul, în care această acțiune va avé să iasă din cadrul discuțiunilor academice și să iee forme con-

crete, — ni se impune datoria, de a clarifica și stabili problemele ei.

Suntem pe deplin în curat cu aceea. că chestiunea de care ne ocupăm, este una dintre cele mai dificile, care nu se va pute rezolvi pe deplin prin câte-va articole publicistice, ori prin discuțiunile mai mult sau mai puțin superficiale ale unor consfătuiri și conferințe grăbite. Nu putem ave deci pretenția, de a *exhausta* această chestiune, și de a da un *program complet* pentru a ridica la un nivel *ideal* un organism atât de mare și complicat, cum este totalitatea băncilor noastre.

Ca oameni practici ce suntem și trebuie să fim la acest loc, vom restringe cercetările noastre la tesa: de a *determina, pe baza studiilor și experiențelor cercurilor competente, acele defecte ale organizațiunii noastre financiare, cari în momentul de față și în vederea viitorului apropiat, învoldă un pericol al existenței sau o piedecă a dezvoltării sănătoase a băncilor și preste tot a intereselor noastre naționale economice, căutând totodată căi și mijloace potrivite pentru sanarea și delăturarea lor.*

În decursul discuțiunilor ce de vr'o doi ani încoace au urmat în această materie, atât în cercurile largi financiare din țeară, cât și în deosebi în cercurile noastre conducătoare, scăderile principale ale organizațiunii actuale a institutelor de bani, între cari și a celor românesci, au fost grupate, în liniamente mari, în două categorii: *administrative și de control*, și anume în cadrul celor dintii în primul rând a fost constatată *lipsa de capital mobil*, iar în ce privesce cele din urmă: *insuficiența aparatului tehnic și de control.*

În expunerile noastre viitoare vom intra cu deamănuntul în aprețiarea acestor momente, și vom indica o serie de măsuri concrete de asanare. La acest loc ne vom ocupa numai cu chestiunea *principială*, că prin cine și pe care cale credem noi că trebuie să se facă delăturarea neajunsurilor constatate.

Căci putem accepta ca constatat faptul, că insitutele de bani din țeară *în organizațiunea lor de astăzi nu vor pute da piept cu o eventuală crisă economică*, și că nu sunt îngrădite în destul în contra eventualităților *interne*, ce ar pute periclita existența lor.

Fiind aceasta odată constatată, și fiind angajate la institutetele de bani interese mari și generale, așa dicând întreagă averea țerii, este ușor de înțeles, că *stările de astăzi nu se vor pute tolera timp îndelungat*. Neajunsurile existente vor trebui inomis sanate, ori prin *acțiunea proprie a cercurilor interesate*, ori apoi — dacă ele nu se vor supune acestei sarcini, — prin *puterea statului*.

În ambele casuri situațiunea se va schimba, și va deveni critică pentru toate acele întreprinderi, cari nu se vor îngriji, ca prin o serioasă acțiune proprie de consolidare, să introducă în organizațiunea lor toate cautelele impuse prin exigențele timpului. Căci reformele ce li-se vor impune, nu se vor pute realiza deodată fără jignirea grava a dezvoltării și a mersului regulat al activității lor, până când crearea și introducerea lor treptată și din inițiativă proprie, ar pute urma fără mari dificultăți și la tot casul fără periclitarea existenței lor.

Din acestea urmează, că institutelor noastre, spre a-și asigura viitorul, li-se impune datoria, de a nu aștepta regulamentarea băncilor prin dispozițiunile legistaturii ori ale institutelor mari financiare, ci a inaugura o acțiune socială autonomă, prin care *să-și dee înși-le garanțiile existenței și dezvoltării lor.*

Este prea natural că o asemenea acțiune de consolidare nu se va pute inaugura și realiza, fără a jigni într'o privință sau într'alta interese momentane, și fără a impune sarcini pentru început neplăcute și simțitoare.

În economia rațională însă interesele momentane nu pot fi decidătoare; *asigurarea viitorului trebuie să fie principiul conducător*, caci jertfele aduse în acest scop totdeauna au fost și sunt cele mai productive investițiuni.

Gravitatea problemei ce se impune în această privință, este numai alegerea acelor căi și mijloace, prin cari cu jertfele cele mai neînsemnate se vor pute obține rezultate cât mai mari. Și cu cât mai largi vor fi cercurile, cari își vor pune experiențele lor în serviciul acestei lucrări, cu atât mai multămitoare vor fi roadele ei.

Credem deci, că va fi de folos a discuta pe rând problemele principale ale reformei băncilor, ca cercurile interesate să aibe ocașiune a le cunoasce, a le discuta și apreția, și astfel la timpul seu să se poată declara asupra lor cu deplină competență.

Erori de contare.

— După J. Fr. Schär. —

„Errare humanum est“, dice un vechiu proverb, care se poate aplica și la contabili; pentru-că nu există metodă de contabilitate, care să eschidă posibilitatea de a greși. Lucrul principal este deci: a sci descoperi prin control și a indrepta astfel de erori.

Ca să le scim căuta, avem să cercetăm mai întâi: cum și unde se nasc greșelile. Este evident că pot obveni numai următoarele trei soiuri de greșeli: anume ori

a) *Documentele*, din cari estrage contabilul materialul, sunt greșite; ori

b) *Introducerea din documente* în registre e greșită; ori în fine

c) *Manipulațiunile diverse* cu un articol corect introdus în registre, se execută fals.

a) **Documente greșite.** E știut că trecerile în registre se fac mai ales pe baza corespondențelor intrate și eșite, a telegramelor, conturilor, contractelor, cambiilor, documentelor de cassă, etc., iar dacă acestea sunt în parte neexacte, urmează de sine, că și articolul respectiv să fie greșit compus. Deci documentele trebuie examinate cu privire la corectitatea lor. Această examinare consistă în repetiția calculațiunii de aceeași persoană, sau din revisiunea calculării prin o altă persoană. Dacă documentul se referese la un act precedent, la o contare executată deja, etc., trebuie consultate și confrontate aceste date cu documentul nou. Îndeplinind regulat și conștiințios această revisiune, nu pot rămâne neobservate eventualele erori în documente. E drept, că revisiunea calculării de facturi intrate și eșite, de interese în cont-curent, de transformări de monete străine în valuta indigenă, etc., recer destulă muncă, dar cine vrea să evite erori și să fie scutit de pagube, nu se poate subtrage dela acest lucru.

b) **Introduceri greșite din documente în registre** se pot ivi prin decopiarea necorectă a unui număr, prin trecerea cu vederea a unui articol, prin introducerea lui dublă, sau prin înțelegerea falsă a unei transacțiuni. Aceste erori se pot afla numai printr'o revisiune minuțioasă a trecerilor prime în registrele principale. Pentru a le descoperi, trebuie confrontate din nou documentele cu contările îndeplinite pe baza lor. Dacă avem să facem pe baza unui document două treceri independente una de alta, cum se întâmplă d. e. la poziții de cont curent, astfel de greșeli sunt aproape imposibile; ele trebuie să se găsească prin confrontarea celor două estrase, presupunând că nu vor comite două persoane aceeași greșală. De aci se vede, ce însemnată are trecerea în registrul conturilor curente (saldo-conti) direct de pe documente, mai cu seamă în afaceri mai mari.

Spre a înlesni asemănarea corespondențelor cu articolele compuse pe baza lor, este bine să se noteze pe o margine a documentului titula și pagina cărții, în care e trecută pozițiunea.

c) **Manipulațiuni greșite** cu poziții exact trecute se nasc din adunări (lateări) necorecte ori transporturi false de pe un folio pe alt folio; din schimbarea sau copierea falsă a unui număr (d. e. 7358 în loc de 7385), din treceri cu vederea, omiteri sau repetiri, din introducerea într'un alt cont sau registru, și nu în cel corect ș. a. m. d.

Toate acestea trebuie descoperite în contabilitatea sistematică corect aplicată; căci acesta este unul din scopurile ei principale. Mijloacele de cari ne putem servi sunt următoarele: colaționarea, bilanțul de probă

lunar, bilanțul de încheiere, confrontarea contărilor din maestru cu registrele auxiliare, etc.

În contabilitatea sistematică putem asemăna fiecare articol cu o peatră din zidul unei boltituri, care produce căderea acesteia, dacă nu e pusă la loc, sau chiar nu e pusă de fel. Într'un sistem de ecuațiuni, format din pozițiile contabilității sistematice, este natural să se afe ori-ce ecuațiune greșită. Dar nu numai diferitele articole sunt astfel legate unul de altul, ci și singuraticile registre se bazează unul pe altul și se referesc unul la altul; dacă unul e corect, și celelalte trebuie să fie corecte și vice-versa. O eroare făcută într'un registru, trece prin toate celelalte registre principale, dacă nu se descopere: destul motiv, de a-ți îndrepta toată atențiunea, ca să eviți dela început astfel de greșeli.

Erorile de această natură (c) se văd de regulă în bilanțul de probă lunar, deoarece-ce suma debitului conturilor din maestru nu sună cu suma creditului lor.

Eruarea greșelilor din bilanțul brut (de probă), recere une-ori multă istețime, și în tot cazul multă paciință și perseveranță. Numai după praxă îndelungată va ști folosi un contabil tot felul de mici avantagii în goana după acest soi de erori, și nu pe nedrept se numesc bilanțurile în formă de proverb conștiința contabilului.

Din cele premerse se vede, că numai așa este posibilă o contabilitate fără greșeli, dacă merge mână în mână cu un control conștiințios.

Este știut însă, că în negoțuri private, contabilul este avisat numai la forțele proprii, și deci are să-și împartă lucrul așa, ca să se poată controla însuși; iar contabilitatea sistematică corespunde în mare măsură acestei cerințe de *control propriu*. Chiar de n'ar oferi alte avantagii, și numai din acest motiv trebuie preferită contabilitatea sistematică contabilității simple.

La o administrațiune publică — stat, comună, corporațiuni, societăți pe acțiuni, postă și telegraf, etc. — pe lângă controla proprie, se adaugă revisiunea prin alte persoane, alese anume pentru scopul acesta. Ele au să supravegheze și să examineze atât administrațiunea cât și purtarea socotelilor prin persoanele supuse lor, și se scoată la lumină eventuale erori, întrelăsări, falsificări, defraudări și alte acte necinstite. Cu cât se va îndeplini mai strict acest control, cu atât mai rar se vor lăsa ispitiți funcționarii de a lucra necorect.

Se recomandă revisorilor esmiși pentru examinarea lucrărilor contabilului și căutarea eventualelor erori, să revadă mai întâi diferitele registre cu privire la corectitatea lor. Fiind aproape imposibil a controla toate articolele, se vor face probe, anume se va urmări trecerea articolelor compuse pe baza unui document oare-care prin toate registrele. La trecerile din Cassa se vor confronta pozițiile de intrate și eșite cu documentele, cari se referă la acelea. O atențiune deosebită are să se dea bilanțului general (de încheiere), să se cerceteze dacă părțile de inventar arătate în bilanț

există în realitate și sunt prețuite după valoarea lor adevărată, dacă articolele Profite și Perderi balansează conturile, din cari sunt estrase, și dacă echilibrarea de încheiere egalează și contul capital, etc.

La societățile pe acțiuni, la administrațiuni de stat și alte administrațiuni publice, revisorii poartă o mare responsabilitate; ei pot fi trași la răspundere pentru paguba cauzată din neglijența, neatențiunea sau nesciința lor, dacă p. e. nu descoper erorile sau falsificările. De aceea ei au să-și îndeplinească agendele de mai multe ori în decursul anului; dar lucrul lor principal începe atunci, când li se prezintă încheierea socotelilor: Conturile Bilanț și Profite & Perderi. Despre rezultatul examinării censorii au să facă raport la autoritatea care i-a ales.

Dar și într'o afacere privată, va trebui să se cugețe principalul la un mijloc de a controla și examina lucrările angajaților sei. Modul cum e arangiată și se execută acest control, constituie un moment esențial pentru prosperitatea fiecărei întreprinderi; cu deosebire la fabrici și hoteluri controlul acesta e de cea mai mare importanță.

Forma controlului este foarte diferită după estinderea și felul negoțului.

În genere putem dice că controlul este exact și sigur:

1. dacă se poate face fără a conturba manipulațiunea internă a afacerilor și fără a reclama prea mult lucru;

2. dacă se extinde asupra tuturor lucrărilor;

3. dacă rezultatul controlului se compune cu conștiințiositate și se întrebuițează pentru ameliorarea manipulațiunii interne.

La coregerea erorilor de trecere, trebuie ținut cont de împrejurarea ca prin aceea să nu se restrângă puterea de dovadă a registrelor, și să nu se vatem normele legale despre purtarea corectă a registrelor. O schimbare ulterioară a unui articol trecut deja în registre, este permisă numai așa ca textul original să rămână legibil, și dacă schimbarea se poate dovedi ca greșeală de socoteală sau de contare. Nici decum însă să nu se ștergă (rață) textul original.

Dacă am găsit un articol greșit înainte de a fi fost acela laterat, transportat sau trecut în alte registre, îl putem corege imediat, trăgând o linie peste sumă (eventual cu cerneală roșie) și scriind deasupra suma corectă. Astfel de corectură însă nu este permisă, dacă articolul respectiv e deja adunat, transportat, etc.; pentru că rectificarea lui ar pretinde mai multe corecturi. În cazuri de acestea formăm poziții deosebite, prin cari ștornăm contarea necorectă.

Deosebim următoarele cazuri:

Casul 1. Eroarea consistă dintr'un număr fals în articolul din registrul sistematic, adică un număr mai mic sau mai mare. Dacă este prea mică suma contactată, formăm un articol nou sub același titlu și trecem ulterior diferența în ambele conturi. Iar dacă poziția contactată este prea mare, atunci ștornarea are să cu-

prindă contarea inversă pentru ca suma trecută prea mult să ajungă pe partea opusă în fiecare cont și prin aceasta să se repare greșala, respective să se anuleze printr'o eroare egală pe partea opusă.

Exemplu a. Contarea greșită sună:

Efecte

la *Debitori*

pt. . . . . K 2300.—
în loc de K 3200.—; aci articolul e prea mic cu K 900.—. Poziția de stornare (întregire) va suna deci tot:

Efecte

la *Debitori*

întregirea trecerei necorecte din . . l. c. de K 2300.— în loc de K 3200.— . . . . K 900.—.

Exemplu b. Introducerea greșită sună:

Mărfuri

la *Creditori*

pt. . . . . K 4300.—
în loc de K 3400.—. Articolul e cu K 900.— prea mare, adică mărfurile sunt debitate prea mult cu K 900.—, creditorii sunt creditați prea mult cu aceeași sumă. Corectura deci trebuie așa făcută, ca această sumă să ajungă în creditul contului Mărfuri și în debitul contului Creditori. Astfel stornarea va suna:

Creditori

la *Mărfuri*

ștorno difer. la poziția din . . l. tr. de K 4300.—
în loc de K 3400.— . . . . K 900.—.

Casul 2. La compunerea articolului în registrul principal s'a folosit un cont greșit, d. e.

Monete

la *Creditori*

pt. . . . . K 4000.—
Dar fiindcă respectivul creditor n'a trimis monete ci cambii, trebuia debitat contul Rimese sau Escont; în cazul present corectura va consta în desărcinarea contului Monete și debitarea contului Rimese; anume:

Rimese

la *Monete*

ștorno poziției din 2 l. c. din eroare trec. la Monete în loc de Rimese . . . . . K 4000.—.

Prin această trecere cele 4000 K ajung în debitul și creditul contului Monete și deci nu au nici o influință asupra lui.

Casul 3. Eroarea consistă în laterarea greșită a unui articol compus, d. e.

Cont curent

la 2 *Creditori*

la *Bănci, etc.* . . . . K 800.—

la *Monete, etc.* . . . . K 1300.— K 2000.—

În creditul conturilor Bănci și Monete sunt trecute exact K 800.— și K 1300.—, adică total K 2100.—, pe când în debitul Contului-curent sunt cu K 100.—, mai puțin (K 2000.— în loc de K 2100.—). Aici avem să debităm Contul curent încă cu K 100.—, fără a credita pe cineva. Articolul de corectură va suna:

Cont-curent

la *nici un Creditor*

întregirea postului din 3 c. laterat fals K 2000.— în loc de K 2100.— . . . . K 100.—.

Casul 4. Greșeala consistă în trecerea dublă a unei poziții esacte, sau în trecerea unui articol, care peste tot nu trebuia introdus, d. e. poziția:

Mărfuri

la *Creditori* etc. . . . . K 2000.—
nu trebuia trecută, de oarece marfa respectivă nu ne-a sosit. Această trecere trebuie anulată pentru ambele conturi printr'un articol invers:

Creditori

la *Mărfuri*

ștorno mărfurilor contate în . . l. tr. și neprimite K 2000.—.

Casul 5. Greșeala consistă în alegerea falsă a contului debitor sau creditor.

Pentru coregere trebuie două poziții. Prin postul prim de ștornare cu contare inversă, se anulează trecerea făcută, prin articolul al doilea se îndeplinesc trecerea corectă.

Esemplu: Solvirea în număr de K 1200.— a unui debitor se introduce în creditul casei *per Debitori*; dar fiindcă nu vine trecută nici în creditul Casei nici *per Debitori*, se stornează:

Cassa

la *Debitori* etc. . . . . K 1200.—
apoi se face contarea esactă:

Cassa

la *Debitori* . . . . . K 1200.—

Contragerea acestor două poziții într'una, care de altmintrelea se usitează, poate produce confuziune, de aceea e recomandabil a face două articole deosebite.

Se înțelege de sine că toate aceste stornări trec din registrul sistematic în maestru.

Casul 6. Erori, cari obvin numai în Maestru, fie prin trecerea greșită din registrele principale, fie prin alegerea greșită a contului, etc. se stornează numai în Maestru. Cu privire la astfel de greșeli sunt valabile regulile dezvoltate și folosite mai sus, după cari au să se tracteze și alte erori de trecere, neamintite până aci. De altfel numai astfel de corecturi sunt permise în maestru, prin cari nu se alterează ecuațiunea de încheiere: suma tuturor pozițiilor din registrele principale = suma debitului = suma creditului din maestru.

—n.

JURISDICTIUNE.

Decisiuni curiale.

Obligațiunea debitorului față de cavent.

La plata efectuată prin unul dintre obligații solidari, în ce privește dreptul de regres și măsura aceleia, este normativă relațiunea existentă între conobligații solidari; de unde urmează după drept, că creditorul nu poate transmite pretensiunea sa astfel asupra obligatului solidar care face plata, încât pretensiunea aceea față cu ceilalți obligați solidari să se poată considera ca existentă pe aceeași basă, pe care a susținut la început față de creditor. Debitorul este obligat a restitui caventului nu numai capitalul original, ci și toate accesoriile, ce s'au plătit din partea acestui din urmă la mâna creditorului legal.

(Curia, ca for de reviziune sub Nr. 366/1900).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 28 Februarie 1901.

⊙ Reichsbank-ul german în fine în ședința sa din 27 a curente, încă și-a redus etalonul oficial cu o jumătate procent, și anume în escompt dela 5 la $4\frac{1}{2}\%$, iar în lombard dela $5\frac{1}{2}$ la 5 procente. Nu sunt mulțamite însă cu aceasta cercurile din Berlin, fiindcă așteptau o reducere de un întreg procent, din care cauză discontul privat s'a și urcat dela $3\frac{1}{4}$ la $3\frac{1}{2}$ procente. Ținuta precaută a Reichsbank-ului se motivează prin cursul relativ urcat al deviselor în Germania. Reserva metalică a băncii de emisiune germane s'a mărit în săptămâna trecută cu 23.6 milioane Marce. Etalonul de 5 procente a dăinuit în Germania încă de prin luna Iulie a anului expirat; o dovadă că directoriul băncii este condus de o politică financiară precaută și conservativă, pentru-că cererile de reescompt în lunile de vără de regulă diferă cu totul în dimensiune, de cele din campania de toamnă și de la încheierea anului. Cu etalonul de 5% i-a succes Reichsbank-ului să învingă campania cea de tot grea din toamnă, așa că la finea anului plasările băncii au ajuns la un nivel de tot mare. De atunci încoace însă s'au mai sporit mijloacele, dar banca totuși a fost nevoită să-și mențină etalonul cu considerațiune la situațiunea târgului monetar internațional, până când banca din London n'a dat signalul de retragere.

Nu trebuie însă să judecăm situațiunea viitoare cu un optimism prea mare. Prețul monetar în London este relativ încă prea urcat, iar liquiditatea și augmentarea rezervelor se atribuie unor momente trecătoare. Așa spre exemplu restaurarea statutului Bancei se atribuie impositivelor și vămilor anticipate înainte de termin, și aceasta o fac cu deosebire importeurii în credința că parlamentul în timpul cel mai apropiat va urca impositivul pentru coperirea cheltuielilor de război. Se mai speră încă, că cu finea lui Martie, sau cel mult în Aprilie se va face un nou împrumut, din care se va refuda o parte a datoriei flotante. O consolidațiune a situațiunii monetare nu se poate aștepta înainte de terminarea războiului transvaalic, fiindcă numai o astfel de întorsătură în situațiunea politică, este în stare de a reda târgului internațional liniștea de lipsă, pentru-că în cazul acesta exploatarea aurului din Transvaal se va reactiva.

Atunci, se speră, și capitalul frances de circa $\frac{3}{4}$ miliarde, plasat în London, va lua valori de mine africane, prin cea-ce s'ar încungiura pericolul retragerii unui capital atât de considerabil. Cumcă târgul monetar se află încă într'o situațiune nesigură, dedesce împrejurarea, că cursul deviselor asupra London își mențin fermitatea, cu toate că s'a redus etalonul. Astfel în Franța se notează cu 25.24, iar în Berlin devisele cu termen scurt, după scurta slăbire s'au urcat iarăși în curs.

Conspectul băncii de emisiune Austro-Ungară, apărut la 27 curent, arată o nouă creștere a rezervei până la suma de 275 mil. coroane. După ce cererile nu s'au mărit, și în urma micșorării etalonului în Berlin, banca Austro-Ungară încă nu a putut întârzi cu reducerea scontului la 4 procente.

La încheierea acestui raport am și primit știrea, că Banca austro-ung. a redus în ședința de astăzi scontul la 4%.

Răscumpărarea banilor mărunti de argint. Conform unei ordinațiuni recente a ministrului de finanțe piesele de argint de 20 cr., 10 cr. și 5 cr. val. austr. se pot răscumpăra până la 15 Februar 1902, cu 50% ale valorii nominale.

*

Pentru cassari. Numărarea monetelor de argint à fl. 1.—, à K 1.— și a monetelor mici à 20 f, 10 f, și de aramă, cu deosebire când vin în cantități mari, este foarte anevoioasă și răpesc cassarilor foarte mult timp. De aceea la casse cu circulațiune mai mare numărarea monetelor nu se face piesă de piesă, ci prin *cântărire*, după-ce, de sine înțeles, piesele din cestiune au fost examinate în ce privește veritabilitatea lor. Astfel

K	1000	in	piese	à	fl. 1	(500 b.)	cântăresc	6	kgr.	200	gr.
"	1000	"	"	"	K 1	(1000 b.)	"	5	"	—	"
"	500	"	"	"	"	1 (500 b.)	"	2	"	500	"
"	50	"	"	"	"	1 (50 b.)	"	—	"	250	"
"	200	"	"	"	"	20 f	"	4	"	—	"
"	200	"	"	"	"	10 f	"	6	"	—	"
"	200	"	"	"	"	de aramă	"	3	"	300	"

Măsurile acestea sunt exacte la monete nouă, pe când la cele vechi se arată un manco oarecare, care însă la fișcurile de K 50.— nu alterează calcularea.

AGRICULTURĂ.

Din expozitul ministrului de agricultură, rostit cu ocaziunea desbaterii bugetului pentru acest resort, scoatem următoarele date: Ministrul constată că avântul ce a luat cultura frăgarilor și vermilor de mătasă în Ungaria este a se mulțămî D. Paul Bezedj, care cu rară insuflețire și fără nici o plată lucră pentru înflorirea acestui ram economic de mare importanță pentru agricultori. Despre școalele de agricultură spune, că în ele nu se cresc domni, ci agricultori conșcii de chemarea lor. Ministrul a statorit ca în 19 institute teologice și pedagogice să se țină conferințe economice din partea învățătorilor ambulanti. Astfel de cunoștințe își câștigă în fie-care an 1312 fiitori preoți și învățători. Învățătorii ambulanti au mai ținut în decursul iernii trecute în 476 comune 580 conferințe economice la 49,441 indiviți. Cursuri de iarnă s'au ținut 24 cu 6731 ascultători. Peste tot cursuri de iarnă s'au ținut 181 cu 16,471 participanți, cărora li s'au distribuit gratuit 177,556 cărți și broșuri. Afară de învățătorii ambulanti au mai ținut alți 572 învățători 3980 conferințe în 1540 comune la 318,487 ascultători.

Cursuri pentru industria de casă s'au ținut 145, la cari au participat 7754 indiviți; în 138 cursuri s'a propus confecționarea obiectelor de paie și papură (pălării, corfe, etc.) în 42 confecționarea periilor și măturilor și în 28 a obiectelor agricole de prima necesitate din lemn.

În țeară sunt 54 însoțiri de oue și 246 de lăptărit. Exportul de oue, galițe, pene, etc. a adus în 1900 un venit de K 71.967,967. Exportul de galițe a întrecut pe cel de cereale. Exportul de lapte și unt a adus un venit de K 12.399,025.

Despre cassa de ajutorare a lucrătorilor agricoli spune, că și-a început lucrările la 7 Ianuarie a. c. Ea are 300 membri fondatori și a asigurat deja 500,000 indiviți.

Ministrul a înființat 852 biblioteci pe seama lucrătorilor și în 59 comitate birouri pentru angajarea

acestora. Prin mijlocirea acestor birouri au fost angajați la lucru 38,500 muncitori. Fonduri de ajutorare comunale se află în 53 comitate; ministrul a subvenționat aceste fonduri cu suma de K 262,300. A premiat 240 servitori și 185 lucrători, din cari la 139 le-a distribuit și medalii, fiindcă timp de 40 ani au servit neîntrerupt la același stăpân.

Ministrul a dat o extindere mai mare părții aceleia din expozitul, care se ocupă cu *colonisările*. Spune că a designat pentru colonizare în total 14,663 jug. cadastrale și a creat 612 locuri de colonii, dintre cari 416 sunt întregite, anume în Vicea, Igazfalva, Gomboș, Apatin, Rica-Timișană și Făget. S'au făcut 407 edificii, din cari 49 edificii publice; iar în a. c. va ridica 45 sale de învățământ, 35 locuințe învățătoresci, 5 biserici și 3 asile de copii. Asigură, că coloniile aceste sunt succese, pentru că acum nu se mai încearcă cu colonizarea oamenilor fără căpătuiu. Au mai fost cumpărate deja în scopul colonisărilor alte 14.609 jug. cat. din cari 9902 jug. în Ardeal la Tritiul super. (c. Turda-Arieș), Bun (c. Târnăvi-mici) și Ferihaz (c. Târnavei-mari), celelalte în Stanciova (c. Timiș) și Bălina (?) (c. Caraș-Severin). La M. Ludoș și Bogata ministrul are de gând să cumpere în scopul colonisărilor 2326 jug. Iar la Cârțișoara în c. Făgărașului a cumpărat un complex de pădure în extensiune de 4613 jug.

Pecum se vede colonisările aceste se fac în regiuni locuite în preponderanță de Români, dar se fac cu Maghiari și Sécui, cu toate că în interesul binelui de obște și just ar fi ca să se iee în considerare și elementul românesc, ale cărui contribuții încă se folosesc la cumpărarea acelor moșii și la investițiunea lor.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Asociațiunea de economii și ajutor în Ghiorc și-a ținut a III adunare generală la 24 Febr. n. 1901, sub presiunea d-lui *Atanasiu Baicu*, fiind notar d-l *Traian Telescu*, iar verificatori ai procesului verbal d-nii *George Greban* și *Petru Rotariu*. Prezenți au fost 39 acționari, reprezentând 136 acțiuni cu 126 voturi.

Impărțirea profitului net de K 488.47 s'a făcut cum urmează: Dividendă și supradividendă K 30.60, fondului de rezervă K 457.87. Reservele se vor urca cu dotațiunea anului curent la K 1035.69. Dividenda de 6% pentru plusul solvit la cote se plătește îndată după adunarea generală.

În comitetul de supraveghere au fost aleși d-nii *Bosioc Miu*, *Iosif Buibașiu*, *Trifu Andrașiu*, *Aurel Cîndă* și *Nicolae Aga*.

*

„Auraria” institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Abrud. Bilanțul acestui institut, pe al XIII an de gestiune, publicat între inserțiunile numărului nostru ultim, arată în comparațiune cu bilanțul anului 1899 crescere mai mare sau mică în toți ramii de afaceri. Astfel s'au sporit: Escomptul cu K 16 647.53 la K 557.585.79; Imprumuturile hipotecare cu K 3072.63 la K 109 272.35; Creditele cambiale cu acop. hipot. cu K 17,797 la K 32.271.— și Efectele publice cu K 2056.— la K 36,561.—; afară de acestea din urmă institutul acesta mai posedă și acțiuni în valoare de K 10,400.—. Totalul activelor se prezintă cu K 764,581.09 și este mai mare decât în 1899 cu K 40,220.97. La pasive arată o *crescere* mai însemnată: Depozitele spre fructificare de K 10,869.35 (starea K 520,906.13); Fondurile de rezervă de K 10,710.02 (starea K 83,073.52);

Fondul de pensii de K 3455·44 (starea K 30,378·98) și Reescomptul de K 17,271·— (starea K 41,687·—). Profitul net arată față de 1899 o *decescere* de K 3080·97 și se prezintă cu K 20,248·85, venitul brut din contra s'a sporit dela K 70,151·42 la K 74,409·69.

*

„*Brădetul*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Orlat, și-a convocat a VII adunare generală pe 17 Martie a. c. la 11 oare a. m., pe lângă programa ce-o publicăm între anunțurile numărului prezent. Bilanțul anului de gestiune expirat prezintă față de bilanțul pe 1899 *creștere*: la Escompt. de K 5612·56 (starea K 181,519·68) și la Imprumuturi pe obligațiuni de K 11,419·58 (starea K 58,110·—). Activele de K 255,206·87 sunt *mai mari* decât în 1899 cu K 14,661·11. Dintre pasive *au crescut*: Depozitele spre fructificare cu K 14,189·39 la K 210,633·71 și Fondul de rezervă dela K 8,209·65 la K 10,204·60, iar ca poziție nouă figurează Fondul de binefaceri cu K 1173·36. Profitul net este *mai mare* decât în 1899 cu K 1163·77 și se cifrează cu K 5504·93, venitul brut din contra este aproape neschimbat cu K 23,270·64.

*

„*Cassa de păstrare*“ în Mercuria și-a convocat a III-a adunare generală pe 10 Martie a. c. la 11 oare a. m., când între altele vor fi a se alege: întreaga direcțiune pe 5 ani și un membru în comitetul de supraveghiere. Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1900, prezintă în ce privește operațiunile active, puține schimbări, căci cu excepțiunea Imprumuturilor pe oblig. cu cavenți, cari s'au sporit dela K 130,677·90 la K 166,862·—, ceilalți rami sunt staționari, și anume: Escomptul cu K 53,329·20 și Imprumuturile cu K 22,569·—. Efectele publice, avute cu finea anului 1899 în sumă de K 8060·—, din bilanțul ultim lipsesc, probabil s'au vândut. Dintre pasive arată o *creștere* mai considerabilă Depozitele spre fructificare dela K 143,858·16 la K 171,181·46 și Fondul de rezervă dela K 3516·04 la K 6856·04. Din contra observăm o *decescere* extraordinară, care detrage mult din bonitatea bilanțului ultim față de cel pe 1899, la Interese transitoare anticipate, căci acestea se prezintă *numai* cu K 847·04 față de K 18,675·45 interese încassate. (în bilanțul pe 1899 K 2214·88 la K 14,464·40 interese încassate.)

Profitul net se cifrează cu K 8885·36 și este *mai mare* decât în 1899 cu K 1703·42; venitul brut se urcă la K 24,229·11 față de K 20,203·46 în 1899.

*

„*Chișodana*“ institut de credit și de economii în Chișoda și-a convocat adunarea generală a V pe 17 Martie a. c. la 10 oare a. m. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1900 arată la unicul ram de operațiune, la Escompt, o *creștere* de K 5770·— (starea K 79,010·—). Spesele de fondare figurează și cu finea anului 1900 cu aceeași sumă, ca și în 1897, 1898 și 1899, deși cum am mai spus și în anul trecut, speșele acestea trebuie amortisate conf. § 199 din L. C. în cel mult 5 ani. În forma actuală bilanțul poate fi foarte ușor dificultat din partea tribunalului. Asemenea vedem menținută la active poziția: Diverse conturi *creditoare*, excepționată și în trecut, și care corect trebuie să fie . . . . . *debitoare*. Activele *au crescut* în total cu K 10,823·47 și se cifrează cu K 88,852·95. Capitalul social continuă a *decesce* în mod pentru noi cu totul enigmatic; precum am arătat și în anul expirat, la o soc. pe acțiuni, reducerea capitalului social se poate face în sensul § 209 al L. C., numai în urma unui

conclus al adunării generale și cu consimțământul tribunalului competent. La institutul acesta, nu scim pe ce basă, în 1899 s'a redus capitalul cu K 1772·— și în 1900 cu K 400·— astfel că ați se cifrează cu K 47,000·— Depozitele spre fructificare, cari în anul 1900 s'au fost redus la K 2325·68, s'au sporit în 1900 la K 7204·23, asemenea *au crescut* Reescomptul cu K 6101·— (starea K 27,441·—) și Fondul de rezervă dela K 2490·70 la K 2647·18. Profitul net este aproape staționar cu K 4044·51.

*

„*Comoara*“ asociațiune de consum în Sasca-montană și-a convocat a II adunare generală pe 10 Martie a. c. la 2 oare p. m. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1900 se prezintă mai nefavorabil decât cel pe anul 1899 și conține următoarele poziții principale: Marfă în valoare de K 10,614·16, față de K 14,617·96 în 1899; Debitori K 3889·76 față de K 2698·14, în anul precedent. Activele s'au redus dela K 18,810·80 la K 15,671·04, va să zică cu K 3139·76. Capitalul social, fixat cu K 9300·— (155 cote à K 60), se prezintă cu K 8174·— (în 1899 cu K 7811·—); Creditorii cu K 6071·10 (în 1899 cu K 9896·06), iar fondul de rezervă cu K 903·74 față de K 110·22 în 1899. Profitul net de K 522·20 este cu K 471·32 *mai mic* decât în anul premergător; asemenea s'a redus venitul brut dela K 5464·62 la K 4451·03.

*

„*Detunata*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Bucium. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 14 Februarie 1901, sub presiunea d-lui Nicolae Băieșan, asistat ca notar de d-l Ioan Anca, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii Simion Dandea și Ioan Macaveiu. Prezenți au fost 26 acționari, reprezentând 543 acțiuni cu 394 voturi.

Profitul net de K 10,435·— s'a hotărât a se distribui astfel: Dividendă și supradividendă K 4800·—, Fondului de rezervă K 3000·—, Scopuri filantropice-culturale K 223·—, Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 520·—, Fondului de pensii K 1000·—, Fondului de amortisare K 400·—, Tantiemă directorului executiv K 223·—, Tantiemă funcționarilor K 223·—, La dispozițiunea direcțiunii K 46·—. Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a împărțit astfel: Celor 6 școale conf. din Bucium pentru cărți pe seama copiilor săraci, în părți egale K 168·—, Remunerațiune comptabilului I. Anca K 55·—. Dividenda s'a fixat cu 8% = Cor. 4 de cupon și se plătește cu începere de la 1 Martie 1901.

*

„*Gerboviceana*“ societate comercială pe acțiuni în Gerbovet, înființată în anul 1899 cu capital social de K 10,000·— (în 1000 acțiuni à K 10·—), și-a convocat I adunare generală pe 24 Martie a. c. la oarele 2 p. m., cu care ocaziune se va alege și comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani. Din bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1900 extragem următoarele poziții mai însemnate: Mărfuri K 6370·78, Debitori K 1639·22. Active în total K 13,449·26, față de cari stau următoarele pasive: Capital social K 10,000·—, din care solvit K 5921·03, Fond de rezervă K 1467·61, Creditori K 1131·68. Profitul net realizat în 1900 se urcă la K 849·97, iar venitul brut la K 2092·34.

Direcțiunea propune a se împărți profitul net de K 849·97 cum urmează: Fondului de rezervă, înființat din prisosul speșelor de fondare, cuota statutară de K 85·— prin ce va atinge suma de K 1552·61; remunerațiune directorului și conducătorului câte K 40·—,

iar restul de K 644·97 să se repurteze în contul anului 1901. Cum vedem dividendă în anul prim de gestiune nu se dă, ceea-ce este o măsură, pe care numai aproba o putem.

*

„*Grănițerul*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în H. Dobra și-a ținut adunarea generală la 9 Faur 1901, sub presiul dlui Sebastian Olariu, fiind notar dl Lazar Vraciu, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Adam Leșnican și Toma F. Haneșiu. Au participat 21 acționari, reprezentând 378 acțiuni cu 120 voturi. Împărțirea profitului net de K 8318·03 s'a făcut cum urmează: Dividendă și supradividendă K 4200—, Fondului de rezervă K 2300—, Scopuri filantropice-culturale 250—, Tantieme și remunerațiune direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1460—, Fondului de pensiuine K 108·03, Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a distribuit astfel: Școalei tractuale gr. or. din Dobra K 100—, Bisericei din Stretea K 20—, Casei naționale din Sibiu K 50—, Gimnasiului din Brad K 50—, Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei K 30—. Dividenda fixată cu 7% = K 7 de cupon se plătesce imediat după adunarea generală.

*

„*Jebeleana*“ reuniune de păstrare și anticipare în *Jebel*. Bilanțul acestui institut pe al IV an de gestiune, încheiat cu 31 Decembre 1900 conține în comparațiune cu bilanțul anului 1899 următoarele date mai însemnate: Escompt K 59,506·60 față de K 46,158— în 1899, deci *creștere* de K 13,348·60; cam cu aceeași sumă au *creșcut* și activele, cari se cifrează cu K 59,844·20. Capitalul social se prezintă cu K 35,188·52 (în 1899 K 25,111·30). Depozitele spre fructificare arată față de 1899 o *reducere* de K 3796·76 și se urcă la K 10,100·24; Reservele s'au *sporit* dela K 2009·30 la K 3149·19, iar Reescomptul dela K 2914— la 6160—. Profitul net de K 4354·86 este *mai mare* decât în 1899 cu K 2075·08; venitul brut se urcă la K 6750·08 față de K 5322·56.

*

„*Luceafărul*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în *Vârșeț*, și-a ținut a VI adunare generală la 16 Februarie 1901, sub presiul d-lui Ioan Cocora, fiind notari d-nii Mihail P. Moisé și Victor Fincu, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Athanasie Popoviciu și Iacob Molin. Prezenți au fost 21 acționari reprezentând 336 acțiuni cu 301 voturi.

Profitul net de K 19,919·38 s'a distribuit conform propunerii direcțiunii astfel: Dividendă și supradividendă K 14,000—, Fondului de rezervă K 3477—, Scopuri filantropice-culturale K 500—, Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 1917—, Transpus pro anul 1901 K 1200—. Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a lăsat la dispozițiunea direcțiunii. Dividenda fixată cu 7% = K 7— de cupon, se plătesce cu începere dela 18 Februarie a. c. În direcțiune s'a reales d-l Adam Barbu.

*

„*Munteana*“ societate de credit și păstrare pe acțiuni în *Ofenbaia*. A XII adunare generală a acestui institut s'a convocat pe 21 Martie a. c. la 10 oare a. m. Bilanțul anului 1900 se încheie mai nefavorabil decât cel precedent; ramul principal de operațiune, Escomptul arată o *reducere* de circa K 15,000— și se prezintă cu K 168,429—; asemenea s'au *reduș* și Imprum. pe obligațiuni cu K 1300— (starea K 7713·26). Din contră au *creșcut* cu K 1540—. Interesele res-

tante, cari se cifrează cu considerabila sumă de K 8624·38 și arată că la institutul acesta sunt multe pendentă.

Totalul activelor de K 193,064·23 este *mai mic* decât în 1899 cu K 13,751·45. Dintre pasive s'au *sporit* cu o sumă neînsemnată de K 350— numai Reservele (starea K 22,414·27), pe când Depozitele spre fructificare s'au *reduș* cu K 400 (starea K 31,148·30). O *reducere* de circa K 13,000— arată și Reescomptul (starea K 96,302·28), iar Interesele transitoare anticipate, cari nici în anul trecut n'au fost în proporțiune corespunzătoare față de interesele încassate, în bilanțul anului 1900 s'au *reduș* aproape la jumătatea celor din anul 1899 și se prezintă numai cu K 354— față de K 12,060·31 interese încassate. Având în vedere considerabila sumă a intereselor restante de o parte, iar de altă parte suma extraordinar de mică a intereselor anticipate, trebuie să constatăm, că bilanțul de care ne ocupăm este departe de a fi un bilanț real.

*

„*Plugarul*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în *Săcădate*, și-a convocat a III adunare generală pe 9 Martie a. c. la 2 oare p. m., cu care ocaziune va fi a se alege și direcțiunea pe un nou period de 3 ani. Bilanțul anului 1900 prezintă la unicul ram de operațiune, la Escompt o *creștere* de K 8208·54 (starea K 53,452·70); cam cu aceeași sumă s'au *sporit* și activele, cari se cifrează cu K 53,934·05. Dintre pasive arată *creștere*: Depozitele spre fructificare dela K 27,301·58 la K 32,559·07; Fondul de rezervă s'a duplicat și se prezintă cu K 1290—; asemenea s'au *sporit* Reescomptul dela K 5522— la K 7856—. Interesele transitoare anticipate cu K 212— sunt mai neproporționate față de interesele încassate decât în 1899. Profitul net se cifrează cu K 1951·38 și este *mai mare* decât în 1899 cu K 373·58; venitul brut a *creșcut* cu circa K 1000— și a fost de K 4632·10.

*

Reuniunea de împrumut și păstrare în Iva-mare. Bilanțul pe al XVI an de gestiune încheiat cu finea anului expirat, arată față de anul 1899 puține schimbări, căci cu excepțiunea Escomptului, care a *creșcut* cu K 7975·26 la K 44,043·74, ceialalți rami de operațiune sunt aproape neschimbați și anume: Împrumuturile ipot. cu K 14,255·95, Impr. pe oblig. cu caventi cu K 30,448·93 și Creditele personale cu K 2640·44. Totalul activelor de K 94,297·70 este cu K 8392·31 *mai mare* decât în 1899. Capitalul social s'a *reduș* cu 2 părți fundamentale à K 40— la K 14,120—; din contra s'au *sporit*: Depozitele spre fructificare cu K 5457·76 la K 60,314·82 și Reescomptul dela K 11,584— la K 13,371—. Fondul de rezervă se prezintă numai cu K 2397·40, după XVI an de existență, o sumă cam neînsemnată. Profitul net de K 2881·92 a *creșcut* față de 1899, cu K 785·71. Expresiuinile „dare“ și „imposite“ continuă a se folosi alternativ, deși, cum am dis și în anul trecut, sunt sinonime.

Profitul net de K 2881·92 direcțiunea propune a se distribui astfel: fondului de rezervă K 402·60, dividendă K 1407·24, fondului cultural și filantropic K 59·80, fondului pentru ajutorarea ampoliaților reuniunii K 263·04, fondului de clădire K 420·40, remunerațiuni K 300— și la dispos. direcțiunii K 2881·92.

*

„*Riureana*“ institut de credit și de economii în *Cap.-Monostor*, și-a ținut a II adunare generală la 19 Februarie 1901, sub presiul d-lui Dr. Vasiliu

Lucaciu, asistat ca notari de d-nii *Alexiu Stupar* și *Alexandru Popp*, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii *Sigismund Lengyel* și *Vasiliu Timbus*. Prezenți au fost 48 acționari, reprezentând 644 acțiuni cu 135 voturi. Profitul net de K 10,484·19 s'a hotărât a se împărți astfel: Dividendă și supradividendă 8% K 7272.—. Fondului de rezervă 20% și supradotare K 1586·27. Scopuri filantropice-culturale K 356·34. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 890·85. Tantieme direct. executiv 2% K 118·78. Tantieme oficialilor 2% K 178·17. Fond. de pensiuine 4% K 237·56. Fond. de pens. supradotare K 42·50.

Împărțirea sumei destinate spre scopuri filantropice culturale s'a făcut cum urmează: Ajutor pentru studentul Vasiliu Timbus K 20.—. Ajutor pentru scoala gr.-cat. din Dumbrăvița K 37·07. Supradotare fondului de rezervă K 199·27. La dispozițiunea direcțiunii K 200.—. Dividenda fixată cu 8% = K 8.— de cupon se plătesce dela 1 Maiu 1901.

*

„*Sălăgiana*“ institut de credit și de economii, soc. pe acț. în Jibou. Adunarea generală a III a acestui institut s'a convocat pe 12 Martie a. c., la oarele 10 a. m., când vor fi a se alege și 10 membri în direcțiune, eventual a se întregi locurile devenite vacante în comitetul de supraveghiere. Acțiunile și ev. dovedile de plenipotență trebuie depuse cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală la casa institutului sau la „Albina“, în Sibiiu, „Victoria“, în Arad; „Silvania“, în Șimleu, „Economul“ în Cluj, „Patria“ în Blaj și „Oraviciană“ în Oravița.

Bilanțul anului 1900 arată în comparațiune cu 1899 următoarele schimbări mai mari: *creștere* la Escompt dela K 180,406·66 — la K 221,510·94; la Cred. camb. cu acop. hipot. dela K 76,049.— la K 101,738.—; din contra *decreștere*: la Credite de Cont-curent dela K 70,782·44 la K 64,192·66. Imprumuturile hipot. sunt aproape neschimbate cu K 72,596·20. Ca poziție nouă observăm Realitățile cu K 2025·23. O *creștere*, pentru început îndestulitoare, remarcăm la Efecte, cari s'au sporit dela K 960.— la K 2410.—. Activele se cifrează cu K 478,373·95 și sunt mai mari decât în 1899 cu K 60,691·21. Dintre pasive arată *creștere* mai considerabilă: Reservele, cari s'au sporit dela K 1855·52 la K 6531·81 și Depozitele spre fructificare, cari sunt mai mari decât în 1899 cu K 48,472·26 (starea K 122,000·92). Reescomptul este aproape staționar cu K 142,886.—. Profitul net de K 19,314·64 este mai mare decât în 1899 cu K 4257·36, iar venitul brut mai mare cu K 11,024·09 (starea K 48,803·43).

*

„*Silvania*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Șimleu. Bilanțul acestui institut pe al XIII an de gestiune încheiat la 31 Decembrie 1900 și publicat între anunțurile numărului nostru ultim, prezintă față de bilanțul anului 1899 următoarele schimbări mai însemnate și anume *creștere*: la Imprumuturi hipot. de K 9681·74 (starea K 358,370·82); la Creditele de Cont-curent de K 15,606·83 (K 341,080·37 față de K 325,473·54 în 1899); la Realități de K 13,172·23 (starea K 89,705·11) și la Efecte de K 8735.— (starea K 38,867.—). Un spor însemnat de K 19,764·88 se mai observă și la Interesele restante, cari ating considerabila sumă de K 50,265·06. *Decreștere* arată Escomptul de K 19,207·91 (starea K 1,291,420·23) și Imprum. pe obligațiuni de K 5659·15 (starea K 21,244·53). Activele de K 2,210,310·13 sunt mai mari decât în 1899 cu K 30,903·47.

La pasive au crescut: Fondurile de rezervă inclusive cel cultural, cu K 15,562·06 la K 181,062·28 și fondul de pensiuine dela K 12,351·70 la K 14,668·74; mai considerabil s'au sporit Depozitele spre fructificare cu K 176,050·35 la K 1,064,636·11, ceea ce a avut de consecuență *reducerea* Reescomptului cu însemnata sumă de K 154,833·19 la K 560,244·97. Interesele transitoare anticipate cu K 22,520·82 încă sunt de astă dată în proporțiune mai corăspundătoare față de interesele încasate decât în 1899. Profitul net este de K 55,531·62, mai mare decât în 1899 cu K 1365.—, iar venitul brut s'a redus dela K 207,166·34 la K 195,965·88 va să țină cu K 11,200·46.

Relativ la distribuirea profitului net de K 55,531·62 direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere: 9% dividendă K 27,000.—, fondului de rezervă K 16,639·03, tantieme și remunerațiuni K 8615·22, fondului cultural K 300.—, fondului de pensiuine K 896·51, pentru scopuri de binefaceri K 1737·32 și la dispozițiunea direcțiunii K 343·54. Dividenda fixată cu 9% = K 9.— de cupon se va plăti cu începere dela 1 April 1901. Adunarea generală s'a convocat pe 21 Martie, a. c. la 10 oare a. m.

*

„*Schintea*“, institut de credit și economii, soc. pe acț. în Tâure-Tohát. Bilanțul acestui institut pe al V an de gestiune, conține cu 31 Decembrie 1900 următoarele date mai principale: Escompt K 40,175.— (în 1899 K 35,372.—) și ca poziție nouă Cambii cu acop. hipot. în sumă de K 2128.—. Active în total K 42,841·90 față de K 36,001·34 în 1899. Depozite spre fructificare K 11,302·06 (în 1899 K 11,077·82); Fond. de rezervă K 2191·24 (în 1899 K 1506·96); Reescompt K 16,200.— față de K 10,968.— în 1899. Profitul curat de K 2284·57 a crescut cu K 528·87. Venitul brut este mai mare cu K 1188·59 și se cifrează cu K 5332·67.

Relativ la distribuirea profitului de K 2284·57 direcțiunea a prezentat adunării generale dela 17 Februarie a. c., următoarea propunere: dividendă K 1000.—, fondului de rezervă K 700.—, fondului filantropic K 136·20, tantieme diverse și remunerațiuni K 448·37. Cuponul de dividendă se răscumpără cu K 5 cu începere dela 1 Iuliu a. c.

*

„*Timișana*“ institut de credit și economii în Timișoara. Bilanțul pe al XVI an de gestiune încheiat cu 31 Decembrie 1900 prezintă în comparațiune cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai însemnate: *creștere* la Escompt, de K 62,044·42 (starea K 953,232·40); la Cred. camb. cu acop. hipotecară de K 18,355·80 (starea K 526,067.—); la Realități de K 18,200·55 (starea K 36,964·05); afară de acestea casa institutului, cumpărată cum se vede în cursul anului 1900 și care se prezintă cu K 42,414·81. Imprumuturile hipotecare și pe efecte (Lombard), apoi Efectele proprii sunt aproape nealterate și anume cu starea de K 601,253·20, cele hip.; cu K 5824.— Lombardul și cu K 13,022·20 efectele proprii. Acestea din urmă, trebuie să o constatăm și de astădată, sunt în proporțiune disparență față de capitalurile străine de aproape K 1,500,000.—. (Depozite și Reescompt). Totalul activelor a crescut cu K 154,984·71 și se cifrează cu K 2,265,369·55.

Dintre pasive arată *decreștere*: Fondurile de rezervă în sumă de K 18,420·73 (starea de K 93,501·89) și Depozitele spre fructificare de K 15,854·71 (starea K 1,087,710·55). Din contra s'au sporit: fondul de pen-

siuni cu K 1782 18 (starea K 15,712·08) și Reescomptul cu considerabila sumă de K 166,943— la K 385,495—. Interesele transitoare anticipate cu K 28,293·18 sunt cu ocaziunea aceasta în proporțiune mai corăspunđătoare față de interesele încassate decât în anul trecut. Ca poziție nouă figurează „Sarcina casei institutului“ cu K 27,000—, care se pută conține cu Diverse conturi creditoare. Profitul net de K 60,127·32 este *mai mic* decât în 1899 cu K 4866·96.

Adunarea generală s'a convocat pe 18 Martie a. c. la 10 oare a. m.

*

„**Victoria**“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Arad. A XIII adunare generală a acestui institut, s'a convocat pe 10 Martie a. c. la 10 oare a. m., când afară de obiectele usitate vor fi a se alege și 3 membrii în direcțiune, apoi întreg comitetul de supraveghiare și un membru în consiliul de censori. Acțiunile și eventual dovezile de plenipotență sunt a se depune cel puțin cu 24 oare înainte de adunarea generală la cassa institutului sau la „Albina“ în Sibiu, „Timișana“ în Timișoara, „Bihoreana“ în Oradea mare și „Oraviciana“ în Oravița.

Bilanțul pe 1900 comparat cu bilanțul anului precedent arată, cu excepțiunea Imprumuturilor ipotecare, cari s'au redus dela K 687,406—, la K 677,831—, în toți ramii de operațiune activi o *creștere* mai mare sau mai mică; astfel s'au sporit: Escomptul cu considerabila sumă de K 128,579·94, la K 3.357,554·36; Lombardul cu K 914— (starea K 47,808—) și Efectele publice cu rotund K 1000— (starea K 36,387·62). Activele, cari se urcă la suma de K 4.492,475·62 sunt *mai mari* de cât în 1899 cu însemnata sumă de K 126,874·12. La pasive remarcăm următoarele *creșteri*: la Reserve de K 24,680·78. (starea K 288,546·26), la Fondul de pensiuine de K 7082·04 (starea K 42,342·54) și la Depozite spre fructificare de K 481,626·73 (starea K 3.080.366·81). În urma acestei creșteri extraordinare a depozitelor, institutul de care ne ocupăm, a fost în poziție a-și reduce în anul expirat Reescomptul cu K 316,035— la K 300,144—. Profitul net atinge suma de K 98,342·78, față de K 99,561·72 în 1899, iar venitul brut suma de K 358,323·61 (în 1899 K 309,593·60).

*

„**Zărăndeana**“ institut de credit și de economii, soc. pe acț. în Boița, și-a ținut adunarea generală la 17 Februarie 1901 sub presiul d-lui *Dr. Ioan Radu*, fiind notar d-l *Georgiu Balușiu*, iar verificatori ai procesului verbal d-nii *Stanca Avram* și *Perian Lazar*. Au participat 16 acționari, reprezentând 220 acțiuni cu 176 voturi. Profitul net de K 5354·61 s'a distribuit cum urmează: Dividendă și supradividendă K 3116—, Fondului de rezervă K 939·20, Scopuri filantropice-culturale K 189·83. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiare K 417·62, Profit transpus pe 1901 K 271·96, Adaus de salar funcționarilor K 420—. Împărțirea sumei destinate spre scopuri filantropice-culturale s'a făcut astfel: Bisericei gr. ort. Boița, pentru școală K 150—, Bisericei gr. ort. Crăciunești K 20—, Bisericei gr. ort. din Căinel K 19·83. Dividenda fixată cu 10% = K 10 de cupon se plătesce cu începere dela 1 Aprilie 1901.

În direcțiune au fost aleși d-nii *Dr. Ioan Radu*, *George Moldovan*, *George Drăgan*, *Lazar Adam*, *Stanca Petru*, *Haber Martin*, *Rusnak Wilhelm* și *Faur George*.

*

Adunări generale au convocat următoarele bănci românesci, și anume pe

- 3 Martie: „*Corvineana*“ în Hunedoara, la oarele 2 p. m.
„*Mielul*“, în Poiana, la oarele 2 p. m.
„*Racoșana*“, în Șeica-mare la oarele 10 a. m.
„*Berzovia*“ în Jidovin, la oarele 2 p. m.
„*Fortuna*“, în Rodna-veche, la oarele 2 p. m.
- 4 Martie: „*Lugoșana*“ în Lugoș, la oarele 10½ a. m.
- 6 Martie: „*Sebeșana*“, în S. Șebeș, la oarele 2 p. m.
- 7 Martie: „*Vlădeasa*“ în B.-Huedin, la oarele 10 a. m.
„*Aurora*“ în Năsăud la oarele 10 a. m.
„*Murășanul*“ în M.-Radna, la oarele 10 a. m.
- 9 Martie: „*Speranța*“, în B.-Prund, la oarele 3 p. m.
„*Murășana*“, în Reghinul săsesc, la oarele 9 a. m.
„*Plugariul*“, în Săcădate la oarele 2 p. m.
- 10 Martie: „*Comoara*“, în Sasca-mont, la oarele 2 p. m.
„*Victoria*“ în Arad, la oarele 10 a. m.
„*Cassa de păstrare*“ în Mercurea, la oarele 11 a. m.
„*Jebeleana*“ în Jebel, la oarele 2 p. m.
- 12 Martie: „*Selăgiana*“ în Jibou, la oarele 11 a. m.
- 14 Martie: „*Parsimonia*“ în Bran, la oarele 10 a. m.
„*Făgețana*“ în Făget, la oarele 10 a. m.
- 17 Martie: „*Brădetul*“ în Orlat, la oarele 11 a. m.
„*Chisodana*“ în Chisoda la oarele 10 a. m.
„*Economia*“ în Lugoș, la oarele 10 a. m.
„*Societate de împrumut și păstrare în Feldru*“ la oarele 10 a. m.
- 18 Martie: „*Timișana*“ în Timișoara la oarele 10 a. m.
- 19 Martie: „*Sătmăreana*“ în Seini, la oarele 11 a. m.
- 21 Martie: „*Doina*“ în Cămpeni, la oarele 10 a. m.
„*Munteana*“ în Ofenbaia la oarele 10 a. m.
„*Silvania*“ în Șimleu la oarele 10 a. m.
- 22 Martie: „*Hondoleana*“ în Hondol, la oarele 9 a. m.
- 23 Martie: „*Albina*“ în Sibiu, la oarele 10 a. m.
- 24 Martie: „*Crișana*“ în Brad, la oarele 2 p. m.
- 27 Martie: „*Iulia*“ în Alba-Iulia la oarele 8 p. m.
- 28 Martie: „*Auraria*“ în Abrud, la oarele 10 a. m.
- 17 April: „*Furnica*“ în Făgăraș, la oarele 10 a. m.

DIN REUNIUNI.

Societăți pentru asigurarea vitelor. O astfel de societate se află în comuna *S. Herman*. E înființată de 10 ani și pe lângă că a dat ajutoare în casuri de nenorocire a vitelor, mai dispune și de un capital de K 2200—. O altă societate se află înființată în comuna *Sadu*. Această societate a dat ajutoarele prescrise celor asigurați, și la finea an. a rămas și cu un venit curat de K 78·57. Astfel de societăți, ca foarte folositoare, ar trebui înființate în toate comunele.

Posta Redacțiunii.

Inst. „Zărăndeana“ în Băița. Decisiunea din cestiune este a se interpreta în sensul, că sunt scutite de timbru nu numai protocolul adunării generale, ci și comitiva de substernere și toate actelele ei.

On. Direcțiuni ale institutelor: „*Arieșana*“, „*Beregsana*“, „*Bihoreana*“, „*Buna*“, „*Cassa de păstrare*“ în Sasca-mont, „*Cassa de păstrare*“ în Seliște, „*Chiseteiana*“, „*Concordia*“ în Sinteia, „*Cordiana*“, „*Corona*“, „*Dunăreana*“, „*Lipovana*“, „*Nădlăcana*“, „*Nera*“, „*Speranța*“ și „*Unirea de Consum*“ din Maria-Schnee, sunt rugate *din nou* a ne trimite de urgență informațiunile cerute.

On. institut „M“ în N. Se va publica în Nr. proxim.

Dlui I. T. în B. Din principiu nu ne declarăm asupra unei lucrări, și nu începem publicarea ei, înainte de a o avé întreagă la dispozițiune.

Dlui O. în B. Am vândut efectele trimise și am cumperat cele cerute. Vi-le am expediat cu posta de astăzi.

„BRĂDETUL“, institut de credit și economii societate pe acțiuni în Orlat.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Brădetul“, societate pe acțiuni, se invită conform §-lui 19 din statutele societății la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Orlat, la **17 Martie n. a. c.** la 11 oare a. m. în edificiul institutului pe lângă următorul

Program:

1. *Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1900 și propunerile acesteia.*
2. *Raportul comitetului de supraveghere și propunerile acestuia.*
3. *Decisiune asupra compturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.*
4. *Statorirea salariilor oficialilor, a marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și comitetului de supraveghere pe un nou period de trei ani.*
5. *Pertractarea regulamentului intern prezentat de direcțiune.*
6. *Alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere pe un nou period de trei ani.*
7. *Esmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.*
8. *Eventuale propuneri în marginile statutelor.*

Domnii acționari, cari în sensul §§. 20 și 21 din statutele societății, doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați, sunt poftiți a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului, cel mult până la 17 Martie n. a. c. înainte de deschiderea adunării.

Orlat, 23 Februarie 1900.

ACTIV.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1900.	(Coroane)	PASIV.	
Cassa în număr		5,278-41		Capital de acțiuni: 500 à 50 K	25,000—
Împrumuturi pe obligațiuni		181,519-68		Depuneri spre fructificare	210,633-71
Escompt		58,110-00		Fond de binefacere	1,173-36
Avere imobilă		721-22		Fond de rezervă	10,204-60
Efecte		408—		Interese transitoare	2,593-27
Anticipațiuni		1,366-83		Dividende neridicate	97—
Mobilier	786—			Profit net	5,504-93
10% amortisare	78-60				
Diversi debitori		7,095-33			
		<u>255,206-87</u>			<u>255,206-87</u>

DEBIT.	(Coroane)	Contul profitului și al perderilor.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese la depuneri		11,212-73		Interese după împrumuturi	17,842-90
Interese de reescompt		17-81		Interese de întârziere	775-41
Spese administrative:				Provisiuni	4,439-35
a) Spese de cancelarie	1,439-73			Competințe	212-98
b) Contribuțiune directă	999-18				
c) Arunc cottens și camera	159-33				
d) dare după interesele depunerilor	1,121-27	3,719-51			
Salare	1,820—				
Marce de prezență	847—	2,667—			
10% amortisare din mobilier		78-60			
Perdere		70-06			
Profit net		5,504-93			
		<u>23,270-64</u>			<u>23,270-64</u>

Orlat, la 31 Decembrie 1900.

Dr. George Prunaș m. p., președinte.	Dion. P. Decei m. p., secretar-controlor.	Ioan Manta m. p., vice-pres.	Lud. Pesamosca m. p., comptabil.
Dionisiu Aaron m. p., membru în direcț.	Ioan Popescu m. p., membru în direcț.	Valeriu Popoviciu m. p., membru în direcț.	Alexandru Dregan m. p., cassar.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat bilanțul present, precum și contul profitului și al perderilor și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Orlat, la 22 Februarie 1901.

Dr. Stroia m. p.   **Ioan Ivan** m. p.   **V. Arseniu** m. p.